



ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในตำบลห้วยโป่ง

อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

AGRICULTURAL TRAINING NEEDS OF FARMERS IN

HUAIPONG SUB-DISTRICT, NONGPAI DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE

โดย

นายสมเดช กันธายอด

ได้รับอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 5 เดือน 10 ค.ศ. 39

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

5 / 4 / 38

(ดร.สุรพล เศรษฐบุตตร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

5 / 4 / 38

(อาจารย์สุกษุมารณ์ ชันธีศรี)

กรรมการปัญหาพิเศษ

10 / 4 / 38

(อาจารย์สนอง นิลพีชร์)

หัวหน้าภาควิชา

10 / 4 / 38

(อาจารย์สนอง นิลพีชร์)

พ.พ.

248๓

2637

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

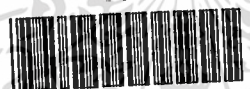


ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของเกษตรกรใน
ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

AGRICULTURAL TRAINING NEEDS OF FARMERS IN
HUAIPONG SUB-DISTRICT, NONGPAI DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE.



T096274

โดย

นาย สมเดช กั้นธายอด

เสนอ

ปพ.
๙๒๓๘๓
๒๕๓๘

เลขหมู่.....~~96274~~

เลขทะเบียน.....

วันเดือนปี..... 2 JUN 2009

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ. 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรใน ตำบลท้ายโป่ง
อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
โดย : นายสมเดช กันธายอด
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ดร.สุรพล เศรษฐบุตร์)

..... 5 / 4 / ๖8

ปัญหาพิเศษเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ระดับความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม และแหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในเขตพื้นที่ตำบลท้ายโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 219 คน เรือน โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง 25 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีฐาน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47 ปี ซึ่งส่วนมากจะจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน และมีสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตรเฉลี่ย 4 คน ซึ่งมีอาชีพหลักคือ การทำนา และอาชีพรองคือ รับจ้าง มีรายได้โดยเฉลี่ย 35,639 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และในการทำการเกษตรก็จะมีการกู้เงินโดยจะกู้จาก ธกส. เป็นส่วนใหญ่ โดยมากจะมีพื้นที่เป็นของตนเอง จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย คือ 29 ไร่ และเกษตรกรส่วนมากไม่เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมาก่อนและเคยประกอบอาชีพการเกษตรมาเป็นเวลานานเฉลี่ย คือ 15 ปี โดยจะมีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรคือ ธกส. มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับจากรายบุคคล คือ การศึกษาด้วยตนเอง และได้รับจากสื่อมวลชนคือ โทรทัศน์

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในด้านเนื้อหาวิชาการ ในสาขาพืชศาสตร์ มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่อง การทำนาแผนใหม่ เป็นจำนวนมากที่สุด สาขาสัตวศาสตร์ มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่อง การเลี้ยงไก่ มากที่สุด สาขาช่างเกษตร มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่อง ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ส่วนสาขาอื่น ๆ มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่อง หลักการจัดไร่นา

ในด้านการจัดการฝึกอบรม เกษตรกรทุกรายมีความยินดี และต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรม และในกรณีที่ตนเองไม่สามารถไปร่วมได้ มีความต้องการที่จะให้แม่บ้านไปร่วมการฝึกอบรมแทน ส่วนเดือนที่เกษตรกรสะดวกที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ เดือนมกราคม โดยใช้เวลาไม่เกิน 3 วัน ในการฝึกอบรม และเกษตรกรสะดวกที่จะเข้าฝึกอบรมทุกวัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาตอนเช้าเป็นช่วงเวลาที่เกษตรกรมีเวลา สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ในสถานที่คือ วัด และควรจะมีบริการด้านเอกสารประกอบการฝึกอบรม รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม นอกจากนี้เกษตรกรต้องการที่จะให้มีการเห็นการฝึกอบรมในด้านการปฏิบัติ และควรที่จะมีการทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม รวมทั้งมีการมอบวุฒิบัตรให้ และต้องการให้วิทยากรไปช่วยเหลือแนะนำเพิ่มเติมที่บ้านหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษเล่มนี้ สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลหลายท่านด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยจะลืมเสียมิได้ กล่าวคือ

เกษตรกรทุกท่านที่ได้สละเวลาให้คำสัมภาษณ์ และขอขอบคุณเกษตรตำบลห้วยโป่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตำบลห้วยโป่ง

ทั้งนี้ต้องขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อีกทั้ง อาจารย์สุขุมภรณ์ ชันธุ์ศรี และ อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษ ไว้เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้คำแนะนำปรับปรุงและแก้ไขเนื้อหา เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของงานวิจัยในครั้งนี้

สมเดช กันธายอด

เมษายน 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
บทที่ 3 วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย	11
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	14
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	39
สรุป	39
ข้อเสนอแนะ	43
เอกสารอ้างอิง	45
ภาคผนวก	48
ข้อมูลทั่วไปของตำบลห้วยโป่ง	50
แบบสัมภาษณ์	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	สภาพทั่วไปของเกษตรกร	19
ตารางที่ 2	แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ	25
ตารางที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาวิชาการ	28
ตารางที่ 4	ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม ด้านการจัดการฝึกอบรม	36



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงขอบเขตของ ต.ห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์

49



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็มีอยู่หลายสาขา มีทั้งการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมการเกษตร และอื่น ๆ ในสาขาการปลูกพืชก็ยังสามารถแยกออกไปได้อีกหลายสาขา เช่น การปลูกพืชไร่ พืชสวนในการนี้รัฐบาลก็ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ในทุก ๆ ด้านเพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีการเน้นให้เกษตรกรรู้จักช่วยตัวเอง

ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลัก จำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด 879 ครัวเรือน ซึ่งหลังจากฤดูการทำนาแล้วเกษตรกรก็จะมีเวลาว่างมาก โดยที่ไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ การให้ความรู้ทางการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตใหม่แก่เกษตรกรโดยวิธีการฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มีมุ่งหวัง เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ควรจะศึกษาถึงระดับของความต้องการของเกษตรกรในการเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ เกษตรกรรมทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและจัดหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรม รวมทั้งเป็นการให้ความรู้ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาถึงแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ
3. เพื่อศึกษาถึงระดับของความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมของเกษตรกรใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ ศูนย์ เจริญรัดพัฒนาชนบท ในการจัดอบรมวิชาชีพที่ตรงกับความ ต้องการของ เกษตรกร
2. เป็นแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรอยู่ในพื้นที่มากขึ้น และลดความแออัดในเมือง หลวง สืบเนื่องมาจาก มีการจัดฝึกอบรมอาชีพ เกษตรกรรมให้แก่ เกษตรกรได้ เพิ่มขีดความสามารถ และทราบถึงการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต อีกทั้ง ได้มีงานทำตลอด ฤดูกาล
3. เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะให้ เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพได้ดียิ่งขึ้น ทั้งอาชีพหลัก และอาชีพรอง
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการวิจัยในส่วนของ การศึกษาความต้องการใน การฝึกอบรมในวิชาชีพ เกษตรกรรมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาระดับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 25 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (879 ครัวเรือน) จากจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน คือ ห้วยโป่ง กกกะแบก ไร่ขวาง ใหม่สามัคคี เขาก้าโถ เขาก้าพระ ปู่เจ้า ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เฉพาะปี พ.ศ. 2537 เท่านั้น ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 219 ครัวเรือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

นิยามศัพท์

"ความต้องการ" หมายถึง ความอยากที่จะทำของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะมีส่วนร่วมหรือผูกพันกับสิ่งนั้นหรือ เรื่องนั้น

"การฝึกอบรม" หมายถึง การจัดการโครงการ เพื่อฝึกฝนและส่งเสริมสมรรถภาพของบุคคลให้มีประสิทธิภาพทำงานให้สูงขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และความชำนาญ

"ความต้องการการฝึกอบรม" หมายถึง สถานการณ์หรือปัญหา เกี่ยวกับบุคคลหรือความต้องการในกิจกรรมที่มาก่อนการ เรียนรู้ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

"เกษตรกร" หมายถึง ประชาชนผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

"อาชีพหลัก" หมายถึง อาชีพที่ เกษตรกรทำแล้วมีรายได้มากที่สุด

"อาชีพรอง" หมายถึง อาชีพที่ เกษตรกรทำแล้วมีรายได้รองมาจากอาชีพหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"วิชาชีพเกษตรกรรม" หมายถึงวิชาชีพเกี่ยวกับการเกษตรที่สามารถจะนำไปประกอบเป็นอาชีพ เช่น การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ช่างเกษตร ธุรกิจเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร

"ครัวเรือนเกษตรกร" หมายถึง หัวหน้าครอบครัว หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้น ที่ประกอบอาชีพเกษตร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร

ความหมายของความต้องการ

Maslow (ในคิริพันธ์, 2524 :167-168) ได้แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์ตามลำดับความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) คือความต้องการจำเป็นพื้นฐานของชีวิตตั้งแต่ต้องการอากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคที่อยู่อาศัย การพักผ่อนนอนหลับ และต้องการสืบพันธุ์ให้ชีวิตคงอยู่ยืนยาวเป็นสิ่งสำคัญ กลัวอดตาย
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) คือความต้องการปกป้องคุ้มครองชีวิตให้มีความมั่นคงปลอดภัย ต้องการหลบหลีกภัยอันตราย ความสับสนวุ่นวาย ความล้มเหลว ความไม่แน่นอน ความพินาศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งปวง อยากให้ชีวิตอยู่ในสภาพมั่นคงปลอดภัย
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) คือความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการความรักความเห็นใจ ต้องการเป็นที่รักเป็นที่นิยมชมชอบของผู้อื่น ต้องการเท่าเทียมกับคนอื่น ต้องการความทันสมัยอย่างมีรสนิยมสูงแต่รายได้ต่ำ อยากเป็นหมู่เป็นเหล่าเป็นสังคม ไม่อยากอยู่โดดเดี่ยวกลัวถูกทอดทิ้ง
4. ความต้องการความภูมิใจ (Esteem needs) คือความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งพาตนเอง ต้องการให้คนอื่นยอมรับ ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการได้รับการเกียรติยศ ต้องการให้ผู้อื่นทำตาม อยากได้รับความภาคภูมิใจในตัวเอง ไม่อยากได้รับการดูถูกเหยียดหยาม กลัวคนอื่นไม่ยอมรับตน
5. ความต้องการสมบารณาในชีวิตตน (Self actualization) คือความต้องการในทุกสิ่งที่ดีตนปรารถนาที่ตนพึงมีพึงได้ เป็นความต้องการทางปรัชญาและจิตวิทยา เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความก้าวหน้า ต้องการพัฒนาชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ให้ตนมีพลังมีอำนาจ มีความสมบูรณ์และสมดุลในชีวิตของตน กลัวความไม่สมบารณา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของการฝึกอบรม

เสนาะ ติเยวาร์ (2514 : 112) กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นทางทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้ใหม่ ๆ ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา และมีทัศนคติที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้นตามแนวทางที่องค์การกำหนดให้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2520 : 127) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า "หมายถึงกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติจนถึงระดับหนึ่งได้ในเวลาที่กำหนด"

สุรพล จันทราปัติย์ (2521 : 20) ได้ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมหมายถึงกระบวนการในอันที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

น้อย ศิริโชติ (2523 : 6) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งจัดขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยทำเป็นช่วง ๆ หรือระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจใช้เวลา 3 วัน 1 สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น การฝึกอบรมจะจัดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ ผู้ฝึกอบรมอาจเป็นหน่วยราชการ หรือบริษัทห้างร้านก็ได้

มาลัย หุวะนันท์ (2527 : 31) การฝึกอบรมคือกรรมวิธีในอันที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ และท่าทีต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทย หน่วยงานที่จัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบและหลักสูตรแน่นอนพอที่จะกล่าวถึงในที่นี้ได้แก่

สมาคมส่งเสริม (2518 : 23) ให้ความสำคัญเห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นที่ดีนั้นต้องยืดหยุ่นได้ เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมนั้นจะต้องให้ เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรจริง ๆ และต้องศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรก่อนว่าสนใจจะ เรียนรู้ เรื่องอะไร และพิจารณาว่าเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นหรือไม่ แล้วจึงบรรจุ เนื้อหา เข้าไปใช้ปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนจริง ๆ ความรู้พื้นฐานที่จัด เข้าไปในหลักสูตรไม่ควรเกินความจำเป็น เพราะการบังคับให้เกษตรกรต้องรับการฝึกอบรมนาน ๆ นั้นนอกจากสิ้นเปลืองงบประมาณแล้ว ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกร เบื่อหน่ายและออกจากการฝึกอบรมกลางคัน

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2518 : 1) ได้เปิดอบรมวิชาชีพภาคสั้นสำหรับประชาชนขึ้นเป็นปีแรกใน พ.ศ. 2496 และได้ เปิดอบรมติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เห็นความสำคัญของวิชาชีพทางการเกษตรซึ่งไปช่วยปรับปรุงงานของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะประชาชนได้รับความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเต็มที่อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน เกิดความคิดริเริ่ม เป็นการก่อให้เกิดอาชีพใหม่ สำหรับระยะเวลาที่จัดการฝึกอบรมนั้นได้จัดขึ้น ในเดือนเมษายนของทุกปี

นอกจากหน่วยราชการดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานของเอกชนอีกหลายแห่งที่มีส่วนให้การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมแก่ประชาชน เช่น สภาสตรีแห่งชาติ (2519 : 1) ได้จัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อ เสริมความรู้ในการปรับปรุงความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของครอบครัว เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน วิชาที่เปิดการฝึกอบรมได้แก่ วิชาการเพาะปลูก วิชาการเลี้ยงปลาและกุ้ง เป็นต้น การฝึกอบรมดังกล่าวเป็นบริการจัดให้ฟรีโดยไม่เก็บเงินค่าบำรุงจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่อย่างใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา (2520 : 21) ได้จัดหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของประชากรในโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ โดยใช้เวลาในการฝึกอบรมตั้งแต่ 100 ชั่วโมงถึง 1 ปี ตามลักษณะวิชา เปิดการอบรม 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาอุตสาหกรรม คหกรรม ธุรกิจ และเกษตรกรรม และได้จัดหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ และโรงเรียนฝึกอาชีพเคลื่อนที่โดยใช้เวลาฝึกอบรม 100-300 ชั่วโมง โดยการเปิดฝึกอบรมวิชาการ เย็บเสื้อผ้า ตัดผม เสริมสวย ช่างเครื่องยนต์ และเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังได้จัดฝึกอบรมให้แก่กลุ่มผู้สนใจตามความต้องการโดยใช้เวลาในการฝึกอบรม 16-30 ชั่วโมง

กองอาชีวศึกษาโดยกองวิทยาลัยเกษตรกรรม ได้จัดหลักสูตรในการฝึกอบรมสองหลักสูตรคือ หลักสูตรเกษตรกรรมระยะสั้นประจำที่ และหลักสูตรเกษตรกรรมเคลื่อนที่ให้แก่เกษตรกร ที่มีพื้นฐานรู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือผู้ที่อ่านออก เขียนได้โดยอนุโลมและมีอายุระหว่าง 16-50 ปี หลักสูตรระยะสั้นประจำที่นั้นจัดฝึกอบรมขึ้นในสถาบันการศึกษาในสังกัดใช้เวลาฝึกอบรมระหว่าง 7-15 วัน แต่อาจจะยืดหยุ่นได้ตามเนื้อหาวิชาที่ฝึกอบรม สำหรับวิชาที่ฝึกอบรมนั้นพิจารณาตามความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ส่วนหลักสูตรเกษตรกรรมเคลื่อนที่นั้นใช้เวลาในการฝึกอบรมระหว่าง 1-3 วัน โดยจัดวิทยากรพร้อมอุปกรณ์ เพื่อการฝึกอบรมจากวิทยาลัยเกษตรกรรมเดินทางเข้าไปในหมู่บ้าน (ส่วนการศึกษาเกษตร, 2522 : 7)

อำนาจ ศิลวัตร (2522 : 74-75) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้ในโครงการของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา พอสรุปเป็นแนวทางไว้ว่า

1. ควรมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
2. ควรเพิ่มความรู้อาชีพเดิมของเกษตรกรหรือเป็นความรู้ใหม่ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้
3. สามารถแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน และระยะยาวได้
4. เกษตรกรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้
5. เหมาะสมกับฤดูกาลของสิ่งที่จะทำการฝึกอบรม
6. ควรจัดตามความต้องการ และความสะดวกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เข็มทอง ทักษิณารัศมี (2521) ได้สำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรใน ตำบลดงข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้จากการฝึกอบรมในระดับสูงในเรื่องการตลาด การปลูกข้าวโพด การเพาะเห็ดฟาง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การปลูกพืชหมุนเวียนและการทำนา นอกจากนี้เกษตรกรยังได้ระบุความต้องการในเรื่องระบบการชลประทาน การทำไร่แตงโม และการทำสวนผัก ส่วนเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมนั้นควรจะเป็นช่วงเวลาหลังการทำนา

จรินทร์ เทศวณิช (2521) รายงานผลการวิจัยถึงความประสงค์ในการศึกษาอบรมวิชาการทางด้านเกษตรจากอุตสาหกรรมทุกภาคของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรมีความประสงค์ที่จะศึกษาอบรมวิชาการเกษตรแผนใหม่เป็นอย่างมาก แต่ต้องการอบรมในระยะสั้นเพียง 1-7 วัน

สุรพล ปรัชญกุล (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรีตามความต้องการของเกษตรกรใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่า เกษตรกรที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพราะมีความรู้สึกว่ายังมีความรู้ทางการเกษตรไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพให้ได้ผลดี และมีความต้องการให้เปิดการอบรมเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ สาขาพืชกรรมได้แก่ การทำนาแผนใหม่ การปลูกพืชไร่ แมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด สาขาสัตว์บาลได้แก่ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคนเนื้อ สาขาช่างเกษตรได้แก่ ช่างก่อสร้าง เครื่องยนต์ฟาร์ม เครื่องมือทุนแรงในฟาร์ม สาขาวิชาอื่น ๆ ได้แก่ การสหกรณ์ กฎหมาย การถนอมอาหาร

เสนอ ลิงคมาศ (2521) ได้ศึกษาถึงความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรใน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง สรุปผลการวิจัยได้ว่า เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นค่อนข้างมาก เพื่อจะนำความรู้ไปปรับปรุงอาชีพของตนเอง โดยมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านเกษตรทั่วไปคือ การสุขาภิบาลสัตว์ การปราบศัตรูพืช ดินและปุ๋ย ส่วนสาขาพืชกรรมเกษตรกรต้องการฝึกอบรมวิชาการทำนาแผนใหม่ การทำสวนผัก การปลูกพืชไร่ และสาขาสัตว์บาล เกษตรกรต้องการฝึกอบรมวิชาการเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคนม โคนเนื้อ และการเลี้ยงปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกริกชัย คันธรักษ์ (2525) ได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร หมู่บ้านบงวัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และได้สรุปความต้องการความช่วยเหลือของหัวหน้าครอบครัว ว่าต้องการความช่วยเหลือมากทางด้านการทำสวนผัก และการทำนา ซึ่งเป็นงานที่พวกเขาทำอยู่ ส่วนการปลูกพืชไร่ซึ่งทำกันมากนอกฤดู ก็บ่ เกี่ยวและบนพื้นที่นอกเขตชลประทานนั้น ต้องการความช่วยเหลือมากทางด้านการปลูกถั่วลิสงและการปลูกอ้อย งานบางอย่างที่จะทำให้การประกอบอาชีพเกษตรกรได้ผลดีนั้น ต้องให้การช่วยเหลือด้านการบำรุงดิน การใช้ปุ๋ย วัชพืชและการกำจัด ส่วนงานด้านการเลี้ยงสัตว์ ช่างเกษตรกร และธุรกิจเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือน้อย

รตยาภรณ์ ชูภู (2536) ได้ศึกษาถึงความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกรใน อำเภอประทิว จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาคือ ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกร เรียงจากมากไปหาน้อยในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านการปลูกพืช ได้แก่ เรื่อง การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร
2. ด้านเครื่องมือทางการเกษตร ได้แก่ เรื่อง วิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องทุ่นแรงทางการเกษตร
3. ด้านธุรกิจเกษตร ได้แก่ เรื่อง ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด
4. ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ เรื่อง การเก็บรักษาผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน
5. ด้านการปศุสัตว์ ได้แก่ เรื่อง การใช้วัคซีนในสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีครัวเรือนเกษตรทั้งหมด 879 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยทำการสุ่มมาเพียงร้อยละ 25 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ซึ่งจะได้ครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 219 ครัวเรือน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางเลขสุ่ม (Random table) เพื่อทำการสุ่มผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของ เกษตรกร
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ เกษตรกรได้รับ
- ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยสองลักษณะ คือ แบบปลายเปิดและแบบปลายปิด

ได้มีการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับ เกษตรกรใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองหรือกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วให้นำมาคำนวณทางสถิติดังนี้

$$1. \text{ ค่าร้อยละ} = \frac{n \times 100}{N}$$

กำหนดให้ n = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษาในแต่ละกรณี

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$2. \text{ ค่าเฉลี่ย} = \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

f = ความถี่

x = จุดกึ่งกลางระหว่างชั้น

\sum = ผลรวม

fx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$3. \text{ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} = SD = \sqrt{\frac{\sum f_i x_i^2 - \bar{X}^2}{N}}$$

กำหนดให้ x_i = จุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้นที่ i

f_i = ความถี่ของอันตรภาคชั้นที่ i

k = จำนวนอันตรภาคชั้น

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ค่าพิสัย (Range) คือ ค่าที่ได้จากการนำค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด ใช้ได้กับข้อมูลที่มีการกระจายตัวน้อย มีสูตรดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

5. การประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มาก=3 ปานกลาง=2 และน้อย=1 ซึ่งทำให้สามารถกำหนดระดับคะแนนเป็นเครื่องชี้ความต้องการของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ว่า มีระดับความต้องการในเรื่อง นั้น ๆ ระดับใด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์และค่าเฉลี่ยความต้องการได้ 3 ระดับ คือ

- น้ำหนักของคะแนนค่าเฉลี่ยในระดับ 1.00-1.66 หมายความว่า มีความต้องการน้อย (1)
 น้ำหนักของคะแนนค่าเฉลี่ยในระดับ 1.67-2.23 หมายความว่า มีความต้องการปานกลาง (2)
 น้ำหนักของคะแนนค่าเฉลี่ยในระดับ 2.24-3.00 หมายความว่า มีความต้องการมาก (3)

6. การหาค่ามัธยฐาน เป็นค่าที่เมื่อเรียงข้อมูลตามลำดับจากต่ำไปหามากแล้ว ค่านั้นจะตกอยู่ตรงกลางคือ จะมีค่าต่ำกว่า และสูงกว่าอยู่อย่างละครึ่ง จะใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจายข้อมูล ถ้าข้อมูลที่ได้มีคะแนนหรือ ตัวเลขในแต่ละชุดกระจัดกระจายมาก จะเห็นได้ว่าควรต้องนำค่ามัธยฐานมาใช้พิจารณาประกอบค่าอื่น ๆ ด้วย มัธยฐานจะบอกถึงความโน้มเข้าหาศูนย์กลางได้เป็นอย่างดี ก็ต่อเมื่อมีค่าสมดุลงั้งค่าสูงและค่าต่ำ เพื่อไม่ให้เกิดความเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งของข้อมูล

ระยะเวลาในการวิจัย

ใช้เวลาในการศึกษาเก็บข้อมูลและสรุปผลการศึกษารววิจัย ประมาณ 3 เดือน โดยเริ่มจากวันที่ 1 ธ.ค. 2537 ถึง 1 มี.ค. 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

จากการทำการวิจัย ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร
ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยผลการวิจัย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการฝึกอบรม

ก. ด้านเนื้อหาวิชาการ

ข. ด้านการจัดการฝึกอบรม

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์ เกษตรกร ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
จำนวน 219 คน รวบรวม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.10 เป็นเพศชาย และร้อยละ 37.90
เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 1)

อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.31 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด
สุด และรองลงมา ร้อยละ 21.00 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี , ร้อยละ 19.17 มีอายุระหว่าง
30-39 ปี และร้อยละ 18.74 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี สำหรับเกษตรกรที่มีอายุ 20-29 ปี
มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 12.78 อายุของเกษตรกรที่มากที่สุดคือ 69 ปี และน้อยที่สุดคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 47 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.89 ซึ่ง จะเห็นถึงความแตกต่างระหว่างอายุของเกษตรกรว่า แรงงานเกษตกรในท้องถิ่นนี้จะอยู่ในช่วง อายุ 60 ปี ขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ เป็นเพราะว่าแรงงานที่มีอายุน้อยได้มีการอพยพเข้ามาทำงานใน เมืองหลวงกันมาก (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 64.84 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา- ศึกษปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 17.35 เป็นผู้เรียนจบสูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และ ร้อยละ 12.78 เป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้ที่เรียนต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนน้อย ที่สุดคือ ร้อยละ 5.02 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในอดีตเกษตรกรมีค่านิยม ว่าการประกอบอาชีพ เกษตรไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง (ตารางที่ 1)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.08 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 5-7 คน ร้อยละ 36.53 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 2-4 คน และจำนวน สมาชิกระหว่าง 8-10 คน มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.39 จำนวนสมาชิกสูงสุดคือ 10 คน และต่ำสุด คือ 2 คน สำหรับจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย เท่ากับ 5 คน จะเห็นได้ว่า คราวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นครัวเรือนขนาดกลาง (ตารางที่ 1)

จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 71.24 มีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงาน เกษตร ระหว่าง 2-4 คน ร้อยละ 26.48 มีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตร ระหว่าง 5-7 คน และจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตร ระหว่าง 8-10 คน มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.28 จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตรสูงสุดคือ 9 คน และต่ำสุด คือ 2 คน สำหรับจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 3 คน จะเห็นว่าแรงงานในครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนเกษตรจะมีจำนวนน้อยมาก อาจจะเป็นเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นเด็กและอยู่ในวัยเรียน (ตารางที่ 1)

อาชีพหลัก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 49.31 มีอาชีพหลักในการทำนา รองลงมา ร้อยละ 26.03 ทำไร่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น ไร่ข้าวโพด ไร่ยาสูบ และเกษตรกรร้อยละ 17.35 ทำสวนเป็นอาชีพหลัก ซึ่งได้แก่ สวนมะม่วง มะขาม และร้อยละ 7.31 เลี้ยงสัตว์ จะเห็นได้ว่าการทำนาเป็นอาชีพหลักมากที่สุด ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม เป็นตัวช่วยสนับสนุนในการทำนาได้ (ตารางที่ 1)

อาชีพรอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.42 มีอาชีพรองโดยการรับจ้าง ร้อยละ 31.05 ทำไร่ และมีการทำสวน, ทำนา, และเลี้ยงสัตว์ มีจำนวนร้อยละ 26.03, 5.48, และ 5.02 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะรับจ้างเป็นอาชีพรอง เนื่องจากพื้นที่ว่างจากการทำนาแล้ว มิได้ทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่น ๆ และอาจเนื่องมาจากระบบชลประทานที่ไม่พอเพียง (ตารางที่ 1)

รายได้ของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 43.38 มีรายได้ ต่ำกว่า 22,916 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาคือ เกษตรกรที่มีรายได้ 22,917-42,333 , 42,334-61,750 , 61,751-81,167 , 81,168-100,584 , และ 100,585 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 23.74, 17.35, 8.22, 4.11 และ 3.20 ตามลำดับ สำหรับรายได้สูงสุดของเกษตรกร คือ 120,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้ต่ำสุด คือ 3,500 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 35,639.51 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 188.35 และมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 77062.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สูงนัก เนื่องจากผลผลิตได้ไม่เต็มที่ เพราะ ขาดแคลนน้ำที่จะใช้ในการผลิต (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาวะหนี้สิน (การกู้เงิน) ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 37.9 ไม่ได้กู้เงินในการทำการเกษตรและร้อยละ 62.10 กู้เงินในการทำการเกษตร โดยเกษตรกรมีการกู้เงินจาก ธกส., สหกรณ์การเกษตร, จากญาติพี่น้อง, จากธนาคารพาณิชย์, จากพ่อค้า และ จากเพื่อนบ้าน มีจำนวนร้อยละ 38.24, 30.44, 11.03, 8.09, 6.62, และ 5.88 ตามลำดับ การที่เกษตรกรบางส่วนไม่มีการกู้เงินอาจจะเนื่องมาจากเกษตรกรพอที่จะมีทุนของตนเองที่ใช้ในการทำการเกษตรอยู่บ้าง และบางส่วนก็ทำการกู้เงินมาใช้เป็นทุน โดยจะกู้จาก ธกส. เป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 1)

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 89.95 มีพื้นที่เป็นของตนเอง และ ร้อยละ 10.05 ระบุว่าเช่าพื้นที่ของผู้อื่น โดยส่วนมากเกษตรกรร้อยละ 36.53 มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 1-17 ไร่ เกษตรกรที่มีพื้นที่ระหว่าง 18-34 ไร่, 35-51 ไร่, 52-68 ไร่ และ 69 ไร่ ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 32.42, 14.16, 10.50, และ 6.39 ตามลำดับ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรที่น้อยที่สุดคือ 1 ไร่ มากที่สุดคือ 81 ไร่ และขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 29.02 ไร่ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.37 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรยังคงเป็นเกษตรกรรายย่อย ในการทำการเกษตรยังคงทำในพื้นที่ขนาดเล็กเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีเพียงบางรายเท่านั้นที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมาก (ตารางที่ 1)

ประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่าไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนร้อยละ 87.67 ส่วนเกษตรกรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีเพียงร้อยละ 12.33 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมน้อย อาจเนื่องมาจากไม่ค่อยมีหน่วยงานเข้ามาจัดฝึกอบรมในท้องถิ่น และขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน (ตารางที่ 1)

ระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.01 ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วอยู่ในช่วงระหว่าง 2-10 ปี ส่วนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วในช่วงระหว่าง 11-19 ปี, 20-28 ปี, 29-37 ปี, 38-46 ปี และ 47 ปีขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 27.86, 16.44, 8.67, 3.2 และ 1.82 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วเป็นเวลานานที่สุด คือ 55 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วเป็นเวลาน้อยที่สุด คือ 2 ปี และระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรเฉลี่ย คือ 15.78 ปี มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.79 จะเห็นว่าในอดีตการเกษตรยังไม่เจริญมาก การผลิตใช้เทคโนโลยีน้อย แต่ต่อมามีการพัฒนาขึ้นเกษตรกรจึงเริ่มหันมาให้ความสนใจกับอาชีพเกษตรกรมากขึ้น (ตารางที่ 1)

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.53 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนที่เหลือร้อยละ 42.01 ระบุว่า เป็นสมาชิกกลุ่ม ธกส. และอีกร้อยละ 21.46 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีส่วนช่วยเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรได้ ไม่ว่าจะเป็นให้ความรู้ทางการเกษตร หรือเป็นแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
<u>เพศ</u>		
ชาย	136	62.10
หญิง	83	37.90
<u>อายุ</u>		
60 ปีขึ้นไป	60	28.31
50 - 59	46	21.00
40 - 49	41	18.74
30 - 39	42	19.17
20 - 29	28	12.78
อายุสูงสุด 69 ปี		
อายุต่ำสุด 20 ปี		
อายุเฉลี่ย 47.78 ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.89		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	28	12.79
จบต่ำกว่า ป. 4	11	5.02
จบ ป. 4	142	64.84
จบสูงกว่า ป. 4	38	17.35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว</u>		
8 - 10	14	6.39
5 - 7	125	57.08
2 - 4	80	36.53
จำนวนสมาชิกสูงสุด 10 คน		
จำนวนสมาชิกต่ำสุด 2 คน		
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 5.09 คน		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.25		
<u>จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตร</u>		
8 - 10	5	2.28
5 - 7	58	26.48
2 - 4	156	71.24
จำนวนสมาชิกสูงสุด 9 คน		
จำนวนสมาชิกต่ำสุด 2 คน		
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3.93 คน		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.97		
<u>อาชีพหลัก</u>		
ทำนา	108	49.31
ทำไร่	57	26.03
ทำสวน	38	17.35
เลี้ยงสัตว์	16	7.31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



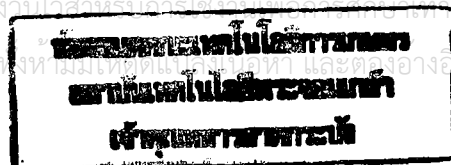
14617

ตารางที่ 1 (ต่อ)

=====

ข้อมูล	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
<u>อาชีพรอง</u>		
ทำนา	12	5.48
ทำไร่	68	31.05
ทำสวน	57	26.03
เลี้ยงสัตว์	11	5.02
รับจ้าง	71	32.42
<u>รายได้ของเกษตรกร(บาท/ครัวเรือน/ปี)</u>		
100,585 บาทขึ้นไป	7	3.20
81,168-100,584	9	4.11
61,751-81,167	18	8.22
42,334-61,750	38	17.35
22,917-42,333	52	23.74
น้อยกว่า 22,916	95	43.38
รายได้สูงสุด 120,000 บาท		
รายได้ต่ำสุด 3,500 บาท		
รายได้เฉลี่ย 35,639.51 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 188.35		
มัธยฐาน 77,062.00		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการวิจัยและเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ข้อมูลนี้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
<u>ภาวะหนี้สิน(การกู้เงิน)ของเกษตรกร</u>		
ไม่กู้	83	37.90
กู้	136	62.10
ในจำนวนผู้ที่กู้เงินระบุว่าได้กู้จากแหล่งต่อไปนี้ (N= 136)		
กู้จาก ธกส.	52	38.24
กู้จาก ธ.พานิช	11	8.09
กู้จาก พ่อค้า	9	6.62
กู้จาก สหกรณ์การเกษตร	41	30.14
กู้จาก ญาติพี่น้อง	15	11.03
กู้จาก เพื่อนบ้าน	8	5.88
<u>กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร</u>		
มีพื้นที่เป็นของตนเอง	197	89.95
เช่าผู้อื่น	22	10.05
<u>ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร</u>		
69 ไร่ขึ้นไป	14	6.39
52 - 68	23	10.50
35 - 51	31	14.16
18 - 34	71	32.42
1 - 17	80	36.53
ขนาดพื้นที่มากที่สุด 81 ไร่		
ขนาดพื้นที่น้อยที่สุด 1 ไร่		
ขนาดพื้นที่เฉลี่ย 29.02 ไร่		
ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.37		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
ประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม		
เคย	27	12.33
ไม่เคย	192	87.67
ระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตร		
47 ปีขึ้นไป	4	1.82
38 - 46	7	3.20
29 - 37	19	8.67
20 - 28	36	16.44
11 - 19	61	27.86
2 - 10	92	42.01
ระยะเวลานานที่สุด 55 ปี		
ระยะเวลาสั้นที่สุด 2 ปี		
ระยะเวลาเฉลี่ย 15.78 ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.96		
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร		
ไม่เป็นสมาชิก	80	36.53
ธกส.	92	42.01
สหกรณ์การเกษตร	47	21.46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ

จากรายบุคคล

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 55.25 ระบุว่าได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการศึกษาด้วยตนเอง จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการศึกษาจากเพื่อนบ้าน, ผู้นำท้องถิ่น, เจ้าหน้าที่ ธกส., เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, และเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน มีจำนวนร้อยละ 21.00, 8.68, 7.76, 6.39, และ 0.91 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งทำการเกษตรโดยอาศัยการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้มาจาก บรรพบุรุษสืบต่อกันมา และทำตามอย่างเดิมของบรรพบุรุษ และน่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาความรู้และวิชาการทางการเกษตรของเกษตรกรพัฒนาไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อสภาวะการณปัจจุบัน ทั้งในด้านข่าวสาร การจัดการ และ ขบวนการผลิต (ตารางที่ 2)

จากสื่อมวลชน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.18 ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการดูโทรทัศน์ รองลงมาคือ ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการ ฟังวิทยุ, จากเอกสารเผยแพร่, และ จากการอ่านหนังสือพิมพ์ มีจำนวนร้อยละ 26.68, 17.35, และ 12.79 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการดูโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีโทรทัศน์กันทุกครัวเรือน และโทรทัศน์ เป็นสื่อที่เห็นได้ทั้งภาพ และได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน ซึ่งทำให้ เกษตรกรสามารถเข้าใจและนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ได้ง่าย (ตารางที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งความรู้	จำนวน (N = 219)	ร้อยละ (%)
จากรายบุคคล		
ศึกษาด้วยตนเอง	121	55.26
ศึกษาจากเพื่อนบ้าน	46	21.00
ผู้นำท้องถิ่น	19	8.68
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	14	6.39
เจ้าหน้าที่ ธกส.	17	7.76
เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน	2	0.91
จากสื่อมวลชน		
วิทยุ	65	29.68
โทรทัศน์	88	40.18
หนังสือพิมพ์	28	12.79
เอกสารเผยแพร่	38	17.35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตร

ก. ด้านเนื้อหาวิชาการ

สาขาพืชศาสตร์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรในสาขาพืชศาสตร์ ดังตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.10 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระดับ "ปานกลาง" เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุดคือ การทำนาแผนใหม่ ($\bar{X}=2.58$) และเรื่องที่มีระดับความต้องการรองลงไปได้แก่ การขยายพันธุ์ไม้ผล, การปลูกไม้ผล, การเพาะเห็ด, การปลูกพืชหมุนเวียน, การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช, ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย, การปรับปรุงดิน, การปลูกพืชไร่ และ การปลูกผักสวนครัว ซึ่งมีระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 2.56, 2.51, 2.44, 2.42, 2.28, 1.91, 1.78, 1.72, และ 1.57 ตามลำดับ และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 1.35 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรให้ความสนใจในการทำมากที่สุด เป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ การทำนา และต้องการให้ได้ผลผลิตคือ ข้าวเพิ่มสูงขึ้น (ตารางที่ 3)

สาขาสัตวศาสตร์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรในสาขาสัตวศาสตร์ ดังตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.99 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระดับ "ปานกลาง" เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุดคือ การเลี้ยงไก่ ($\bar{X}=2.62$) และเรื่องที่มีระดับความต้องการรองลงไปได้แก่ การป้องกันและรักษาโรคสัตว์, การเลี้ยงปลา, การเลี้ยงวัว, การเลี้ยงเบ็ด, อาหารสัตว์, การเลี้ยงหมู, การผสมเทียม-ปรับปรุงพันธุ์สัตว์ และการเลี้ยงควาย มีระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 2.59, 2.03, 1.87, 1.85, 1.68, 1.66, 1.64, และ 1.59 ตามลำดับ และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือ การทำก๊าซชีวภาพ มีระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 1.37 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านการฝึกอบรมในการเลี้ยงไก่มากที่สุด เพราะเกษตรกรได้มีการเลี้ยงแบบปล่อยไว้ตามบ้านอยู่แล้ว (ตารางที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาช่างเกษตร

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรในสาขาช่างเกษตร ดังตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.00 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระดับ "ปานกลาง" เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุดคือ ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ($\bar{X}= 2.60$) และเรื่องที่มีระดับความต้องการรองลงไปได้แก่ เครื่องทุนแรงในไร่นา, การใช้และดูแลรักษาเครื่องจักรกลในไร่นา, ช่างไฟฟ้า และช่างก่อสร้าง มีระดับความต้องการเท่ากับ 2.54, 2.00, 1.89, และ 1.52 ตามลำดับ และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือ ช่างเชื่อมโลหะ มีระดับความต้องการเท่ากับ 1.50 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมในเรื่องของเครื่องยนต์เล็กมาก เพราะว่าเป็นการทำการเกษตรนั้น เกษตรกรต้องอาศัยเครื่องยนต์เล็กต่าง ๆ ช่วยในการผลิตไม่ว่าจะเป็นเครื่องสูบน้ำ หรือเครื่องปั่นไฟ หรือรถไถนาต่าง ๆ (ตารางที่ 3)

สาขาอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรในสาขาอื่น ๆ ดังตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.99 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระดับ "ปานกลาง" เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงมากที่สุดคือ หลักการจัดไร่นา ($\bar{X}=2.64$) และเรื่องที่มีระดับความต้องการรองลงไปได้แก่ การตลาดผลิตผลเกษตร, สหกรณ์การเกษตร, การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร, และ หลักการแปรรูปและ การถนอมผลิตผลเกษตร มีระดับความต้องการเท่ากับ 2.41, 1.93, 1.78, และ 1.63 ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุด คือ การเก็บรักษาผลิตผล มีระดับความต้องการเท่ากับ 1.78 อาจเป็นเพราะเมื่อเกษตรกรได้เก็บเกี่ยวผลผลิตจากไร่นาแล้วก็มีพ่อค้ามารับซื้อที่ไร่นาเลย เกษตรกรจึงไม่ได้ให้ความสนใจกับการเก็บรักษาผลิตผลมากนัก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตร

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาวิชาการ	ระดับความต้องการ ในการฝึกอบรม	* ความหมาย	ลำดับ
สาขาพืชศาสตร์ (N=219)			
การทำนาแผนใหม่	2.58	มาก	1
ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	1.91	ปานกลาง	7
การปลูกพืชหมุนเวียน	2.42	มาก	5
การปลูกไม้ผล	2.51	มาก	3
การปลูกพืชไร่	1.72	ปานกลาง	9
การปรับปรุงดิน	1.78	ปานกลาง	8
การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2.28	มาก	6
การปลูกผักสวนครัว	1.57	น้อย	10
การขยายพันธุ์ไม้ผล	2.56	มาก	2
การเพาะเห็ด	2.44	มาก	4
การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	1.35	น้อย	11
ค่าเฉลี่ย	$\bar{X} = 2.10$	ปานกลาง	

หมายเหตุ * ระดับคะแนนความต้องการ

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

=====

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับความต้องการ * ความหมาย ลำดับ
ด้านเนื้อหาวิชาการ ในการฝึกอบรม

สาขาสัตวศาสตร์ (N=219)

การเลี้ยงไก่	2.62	มาก	1
การเลี้ยงเป็ด	1.85	ปานกลาง	5
การเลี้ยงหมู	1.66	น้อย	7
การเลี้ยงวัว	1.87	ปานกลาง	4
การเลี้ยงควาย	1.59	น้อย	9
การเลี้ยงปลา	2.03	ปานกลาง	3
การป้องกันและรักษาโรคสัตว์	2.59	มาก	2
อาหารสัตว์	1.68	ปานกลาง	6
การผสมเทียม-ปรับปรุงพันธุ์สัตว์	1.64	น้อย	8
การทำก๊าซชีวภาพ	1.37	น้อย	10
ค่าเฉลี่ย	$\bar{X} = 1.99$	ปานกลาง	

หมายเหตุ * ระดับคะแนนความต้องการ

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

=====

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับความต้องการ * ความหมาย ลำดับ
ด้านเนื้อหาวิชาการ ในการฝึกอบรม

สาขาช่างเกษตร (N=219)

ช่างไฟฟ้า	1.89	ปานกลาง	4
ช่างก่อสร้าง	1.52	น้อย	5
ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก	2.60	มาก	1
เครื่องทุ่นแรงในไร่นา	2.54	มาก	2
การใช้และดูแลรักษาเครื่องจักรกลในไร่นา	2.00	ปานกลาง	3
ช่างเชื่อมโลหะ	1.50	น้อย	6
ค่าเฉลี่ย	$\bar{X} = 2.00$	ปานกลาง	

หมายเหตุ * ระดับคะแนนความต้องการ

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

=====

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับความต้องการ * ความหมาย ลำดับ
ด้านเนื้อหาวิชาการ ในการฝึกอบรม

สาขาอื่น ๆ (N=219)

หลักการจัดไร่นา	2.64	มาก	1
สหกรณ์การเกษตร	1.93	ปานกลาง	3
การตลาดผลิตผลเกษตร	2.41	มาก	2
หลักการแปรรูปและการถนอม- ผลิตผลเกษตร	1.63	น้อย	5
การเก็บรักษาผลิตผล	1.56	น้อย	6
การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้- ทางการเกษตร	1.78	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ย	$\bar{X} = 1.99$	ปานกลาง	

หมายเหตุ * ระดับคะแนนความต้องการ

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่า มีความต้องการมาก

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่า มีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่า มีความต้องการน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ด้านการจัดการ

ความต้องการในการเข้าร่วมการฝึกอบรม

เกษตรกรทั้งหมด (100.00 %) มีความสนใจและต้องการที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรม ทั้งนี้ เพราะ เกษตรกรต้องการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมทางการเกษตร และเป็นการใช้เวลาว่างจากการทำไร่ไถนาให้เป็นประโยชน์ และเป็นการเพิ่มรายได้ไปในตัว (ตารางที่ 4)

บุคคลที่จะเข้าฝึกอบรมแทน (ในกรณีที่ไม่ไปได้)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรยินดีที่จะให้แม่บ้านไป เข้าร่วมการฝึกอบรมแทนตนเองมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 39.73 และรองลงมาคือ ลูกชาย, พ่อบ้าน, และลูกสาว มีจำนวนร้อยละ 25.57, 24.2, และ 10.5 ตามลำดับ จะเห็นว่าเกษตรกรยินดีที่จะให้แม่บ้านไป เข้าร่วมการฝึกอบรมแทน มากที่สุด เพราะ แม่บ้านนอกจากจะทำงานในบ้านแล้ว ก็จะต้องมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเกษตรบ้างก็จะเป็นการดี เพื่อจะได้ช่วยทำการผลิตให้ได้ปริมาณมาก และคุณภาพดี (ตารางที่ 4)

ช่วง เดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

เดือนที่เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดคือ มกราคม มีจำนวนร้อยละ 42.47 รองลงมาคือ เดือน เมษายน; กุมภาพันธ์, และมีนาคม มีจำนวนร้อยละ 35.62, 8.22, และ 7.30 ตามลำดับ ส่วนเดือนที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดที่เกษตรกรเลือกไว้คือ เดือนธันวาคม มีจำนวนร้อยละ 6.39 จะเห็นว่าเกษตรกรจะมีเวลาว่างสามารถเข้าฝึกอบรมได้ในช่วงของต้นปี ซึ่งหลังจากได้ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตในไร่ไถนาเรียบร้อยแล้ว นั่นก็คือ ช่วงเดือน มกราคม (ตารางที่ 4)

จำนวนวันที่ใช้ในการเข้ารับการฝึกอบรม

ระยะเวลาที่เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดคือ 3 วัน มีจำนวนร้อยละ 47.49 และรองลงมาคือ 5 วัน, 2 วัน, และ 1 วัน มีจำนวนร้อยละ 28.31, 11.41, และ 9.59 ตามลำดับ ส่วนจำนวนวันที่เหมาะสมน้อยที่สุดคือ 4 วัน คือร้อยละ 3.20 อาจเนื่องมาจากเกษตรกรสามารถสละเวลาได้ไม่มากนักเพราะภาระในการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4)

วันที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม

วันที่เกษตรกรสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ สะดวกทุกวัน (จันทร์-อาทิตย์) มีจำนวนร้อยละ 56.16 และรองลงมาคือ วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์), ร้อยละ 30.59 และวันที่เกษตรกรสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือ วันราชการ (จันทร์-ศุกร์) ร้อยละ 13.25 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะสะดวกทุกวันที่ในการเข้ารับการฝึกอบรม เนื่องจากภายหลังที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว โดยเฉพาะต้นปี เกษตรกรก็ไม่ได้ทำการเกษตรต่อไปอีก เพราะเนื่องมาจากต้องรออาศัยน้ำฝน ในการทำการเพาะปลูกเป็นหลัก จึงมีเวลาว่างที่จะเข้ารับการฝึกอบรมได้ (ตารางที่ 4)

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด คือ ตอนเช้า ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 47.95 และรองลงมาคือ ตลอดวัน, ตอนเย็น, มีจำนวนร้อยละ 36.98 และ 10.05 ช่วงเวลาที่เหมาะสมน้อยที่สุดคือ ตอนบ่าย ร้อยละ 5.02 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีเวลาในช่วงเช้า เป็นส่วนใหญ่ อาจเนื่องมาจากมีภาระในการปฏิบัติงานในช่วงบ่าย กันมาก อีกทั้งยังมีความไม่สะดวกในการเดินทางไป-กลับได้ (ตารางที่ 4)

สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 70.78 ระบุว่า ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมที่วัด และรองลงมาคือ โรงเรียน มีจำนวนร้อยละ 29.22 จะเห็นได้ว่าเหตุที่เกษตรกรต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมที่วัดเป็นส่วนใหญ่อาจเนื่องมาจาก วัดเป็นแหล่งรวมและนัดประชุมเรื่องต่าง ๆ ของเกษตรกร และเกษตรกรมีความสะดวกมากที่สุดในการเดินทางมาฝึกอบรม (ตารางที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริการที่ควรจัดขึ้นเมื่อมีการฝึกอบรม

เกษตรกรต้องการให้มีบริการในการฝึกอบรมมากที่สุดคือ เอกสารประกอบการฝึกอบรม มีจำนวนร้อยละ 53.88 และต้องการให้มีบริการนำดื่ม มีจำนวนร้อยละ 46.12 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้มีบริการด้านเอกสารประกอบ เนื่องจากจะสามารถนำไปใช้ศึกษาเพิ่มเติมได้ หลังจากที่ได้ผ่านการฝึกอบรมไปบ้างแล้ว (ตารางที่ 4)

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์

เกษตรกรทั้งหมด (100.00 %) ระบุว่าต้องการให้ทางเจ้าหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรมจัดหาอุปกรณ์ ประกอบการฝึกอบรมให้ เพราะวัสดุอุปกรณ์บางชิ้นในท้องถิ่นไม่สามารถหาได้ หรืออาจมีคุณภาพไม่ดีพอ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม (ตารางที่ 4)

การมุ่งเน้นในการจัดฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.07 มีความต้องการมุ่งเน้นในด้านการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบรรยายและการปฏิบัติร่วมกัน, การสาธิตวิธี, และ การศึกษาคูงานนอกสถานที่ มีจำนวนร้อยละ 34.70, 24.66, และ 4.57 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการมุ่งเน้นในด้านการปฏิบัติมาก เนื่องจาก เกษตรกรต้องการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อที่จะสามารถนำมาปฏิบัติได้ในพื้นที่การเกษตรของตนเองให้ได้ผลผลิตมากที่สุด (ตารางที่ 4)

การทดสอบความรู้หลังจากฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.86 ระบุว่าเห็นสมควรให้มีการทดสอบความรู้หลังจากฝึกอบรมแล้ว และไม่สมควรมีการทดสอบความรู้หลังจากฝึกอบรมแล้วจำนวนร้อยละ 30.14 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการทดสอบความรู้หลังจากฝึกอบรมแล้ว เพราะว่า เกษตรกรเองจะได้มีการฝึกทบทวนและรู้ถึงปัญหาด้วยตนเองแล้วจะได้รับการแก้ไขแนะนำจากวิทยากรอย่างถูกวิธี (ตารางที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมอบวุฒิปัตร์หลังจากฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 75.80 เห็นสมควรที่จะให้มีการมอบวุฒิปัตร์หลังจากฝึกอบรม และไม่เห็นสมควรให้มีการมอบวุฒิปัตร์ ร้อยละ 24.2 เป็นเพราะว่าเกษตรกรเห็นว่าตนเอง ไม่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์อะไรจากวุฒิปัตร์นี้ (ตารางที่ 4)

การให้วิทยากรเข้าช่วยเหลือเพิ่มเติมหลังจากฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.13 มีความต้องการให้วิทยากรเข้าช่วยเหลือเพิ่มเติม และ ไม่ต้องการให้วิทยากรเข้าช่วยเหลือเพิ่มเติม ร้อยละ 11.87 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้วิทยากรเข้าช่วยเหลือเพิ่มเติม เพราะเกษตรกรเกรงว่า ถ้าได้ลงมือปฏิบัติงานจริงในท้องไร่ท้องนา อาจเกิดปัญหาที่ตนเองยังไม่เคยเจอก็จะสามารถที่จะสอบถามและขอความช่วยเหลือได้จากวิทยากรเอง (ตารางที่ 4)



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของเกษตรกรใน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 219 คน โดยกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างไว้ 25 เบอร์เซนต์ และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่ามัธยฐาน และหาส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 62.10 เป็นเพศชาย มีอายุต่ำสุด 20 ปี และสูงสุด 69 ปี มีอายุโดยเฉลี่ย 47 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.89 ร้อยละ 64.84 เป็นผู้ที่จบ การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุด 2 คน และมากที่สุด 10 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 5 คน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแรงงานเกษตร น้อยที่สุด 2 คน และมากที่สุด 9 คน โดยมีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเฉลี่ย 3 คน มีการประกอบอาชีพหลักคือ การทำนา ร้อยละ 49.31 ส่วนมากประกอบอาชีพรองคือ การรับจ้าง ร้อยละ 32.42 รายได้ของเกษตรกรต่ำสุด คือ ปีละ 3,500 บาท และสูงสุดคือ 120,000 บาท ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยปีละ 35,639 บาท และร้อยละ 38.24 มีการกู้เงินจาก ธกส. เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 89.95 มีพื้นที่เป็นของตนเอง มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด คือ 1 ไร่ และจำนวนมากที่สุดคือ 81 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 29 ไร่ และเกษตรกร ส่วนมากร้อยละ 87.67 ไม่มีประสบการณ์ในการรับการศึกษาต่อมาก่อน มีระยะเวลาการประกอบ อาชีพเกษตร ต่ำสุด 2 ปี และสูงสุด 55 ปี โดยมีระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 15 ปี ร้อยละ 42.01 ของเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร คือ กลุ่ม ธกส. มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.26 ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากรายบุคคลโดยมี จากการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด และได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.91 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 40.18 ได้รับความรู้ทางการเกษตร จากการดูโทรทัศน์ มากที่สุด และได้รับความรู้ทางการเกษตรจากการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 12.79

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร

ก.ด้านเนื้อหาวิชาการ

สาขาพืชศาสตร์

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่อง การทำนาแผนใหม่ มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.58 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม มาก และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือเรื่อง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ที่ระดับความต้องการ 1.35 หมายความว่า มีความต้องการฝึกอบรม น้อย ส่วนความต้องการการฝึกอบรม สาขาพืชศาสตร์ โดยเฉลี่ย รวมเท่ากับ 2.10 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ปานกลาง

สาขาสัตวศาสตร์

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่อง การเลี้ยงไก่ มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.62 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม มาก และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือเรื่อง การทำก๊าซชีวภาพ ที่ระดับความต้องการ 1.37 หมายความว่า มีความต้องการฝึกอบรม น้อย ส่วนความต้องการการฝึกอบรม สาขาสัตวศาสตร์ โดยเฉลี่ย รวมเท่ากับ 1.99 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาช่างเกษตร

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่อง ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.60 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม มาก และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือเรื่อง ช่างเชื่อมโลหะ ที่ระดับความต้องการ 1.50 หมายความว่า มีความต้องการฝึกอบรม น้อย ส่วนความต้องการการฝึกอบรม สาขาช่างเกษตร โดยเฉลี่ย รวมเท่ากับ 2.00 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ปานกลาง

สาขาอื่น ๆ

เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่อง หลักการจัดไร่นา มากที่สุด ที่ระดับความต้องการ 2.64 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม มาก และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุด คือเรื่อง การเก็บรักษาผลผลิต ที่ระดับความต้องการ 1.78 หมายความว่า มีความต้องการฝึกอบรม ปานกลาง ส่วนความต้องการการฝึกอบรม สาขาอื่น ๆ โดยเฉลี่ย รวมเท่ากับ 1.99 หมายถึง มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ปานกลาง

ข. ด้านการจัดการฝึกอบรม

เกษตรกรทั้งหมด (100.00 %) ยินดีที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรม และยินดีที่จะให้แม่บ้านไปเข้าร่วมการฝึกอบรมแทนตนเอง มากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 39.73 ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม คือ เดือนมกราคม ร้อยละ 42.47 ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสมคือ 3 วัน มีจำนวนร้อยละ 47.49 เกษตรกรจะสะดวกทุกวัน สำหรับการเข้ารับการฝึกอบรม คือ ร้อยละ 56.16 สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ ตอนเช้า ร้อยละ 47.95 ส่วนสถานที่ที่เกษตรกรต้องการให้มีการฝึกอบรมมากที่สุดคือ วัด ร้อยละ 70.78 บริการที่เกษตรกรอยากให้เพิ่มขึ้นในช่วงการฝึกอบรม คือ เอกสารประกอบ ร้อยละ 53.88 และเกษตรกรทั้งหมด (100.00 %) เห็นว่าควรมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบการอบรม การมุ่งเน้นในการจัดฝึกอบรมที่เกษตรกรต้องการคือ ให้มีการปฏิบัติ คือร้อยละ 36.07 และหลังจากฝึกอบรมเกษตรกรเห็นสมควรให้มีการทดสอบความรู้ด้วย คือร้อยละ 69.86 และหลังจากการฝึกอบรมแล้วเกษตรกรมีความต้องการรับผู้บัตรเป็นจำนวนมาก คือ ร้อยละ 75.80 สำหรับภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วเกษตรกรมีความต้องการให้วิทยากรเข้าไปช่วยเหลือเพิ่มเติมมาก คือร้อยละ 88.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรในครั้งนี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรม แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานส่งเสริมอาชีพเกษตรกรในท้องที่ ตำบล ห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการจัดการฝึกอบรมในแต่ละสาขาวิชา ควรเรียงลำดับความสำคัญของเรื่องดังต่อไปนี้

สาขาพืชศาสตร์

1. เรื่องการทำนาแผนใหม่
2. เรื่องการขยายพันธุ์ไม้ผล
3. เรื่องการปลูกไม้ผล
4. เรื่องการเพาะเห็ด

สาขาสัตวศาสตร์

1. เรื่องการเลี้ยงไก่
2. เรื่องการป้องกันและรักษาโรคสัตว์
3. เรื่องการเลี้ยงปลา
4. เรื่องการเลี้ยงวัว

สาขาช่างเกษตร

1. เรื่องช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก
2. เรื่องเครื่องทุ่นแรงในไร่นา
3. เรื่องการใช้และดูแลรักษาเครื่องจักรกลในไร่นา
4. เรื่องช่างไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาอื่น ๆ

1. เรื่องหลักการจัดไร่นา
2. เรื่อง การตลาดผลิตผล เกษตร
3. เรื่อง สหกรณ์การเกษตร
4. เรื่อง การใช้ประโยชน์จากวัสดุ หรือใช้ทางการเกษตร

ข้อเสนอแนะของผู้ดำเนินการวิจัย

1. สื่อมวลชนที่ควรพิจารณาในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรนั้นควรจะมีการใช้สื่อทางวิทยุโทรทัศน์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ของตัวเกษตรกรเอง ตลอดจนเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติให้แก่เกษตรกร เพื่อนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมเป็นแบบการจัดหน่วยฝึกอบรมในหมู่บ้านตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเกษตรกรสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างสะดวก เช่น วัด โรงเรียน หรือสภาตำบล และมีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร และควรจัดระหว่างต้นปี (มกราคม) ระยะเวลาไม่เกิน 3 วัน ตั้งแต่วันจันทร์-อาทิตย์ แต่ควรจัดในช่วงเช้า ควรมีเอกสารประกอบการฝึกอบรม และมีวัสดุอุปกรณ์ได้ฝึกปฏิบัติด้วย และควรมีการทดสอบโดยการออกแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม เพื่อเป็นเกณฑ์แนวทางเปรียบเทียบและประเมินผลการฝึกอบรมต่อไป
3. หลังการฝึกอบรมสิ้นสุดแล้วควรมีการประเมินผลงานด้วยการติดตามหลังจากเกษตรกรนำเอาความรู้ไปปฏิบัติ
4. ควรจัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จทางการเกษตรโดยตรง เพื่อมาเป็นผู้บรรยายให้ความรู้ เพราะสามารถทำให้เกษตรกรได้มองเห็นถึงความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอบรม หากได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ
5. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับตำบล อำเภอ ควรจะเน้นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้ตระหนัก และกระตุ้นให้เกษตรกรมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้สังเกตได้จาก ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการในการฝึกอบรมทุก ๆ ด้าน จะพบว่ามีระดับความต้องการอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2520. คู่มือวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
โครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
งานเอกสารคำแนะนำ, กองเกษตรสัมพันธ์.

กรมการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา. 2520. การศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.

เกริกชัย ต้นธำรงค์. 2525. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรในหมู่บ้านบงวัง
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เข็มทอง ทักษิณารัตน์. 2521. การสำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของ
เกษตรกรใน ตำบลดอนน้อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชิววัน ศิริรัตน์. 2534. รายงานโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกร
ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. สำนักงานเกษตรตำบล,
เพชรบูรณ์. (โรเนียว)

จรินทร์ เทศวณิช. 2521. วิเคราะห์การขยายตัวของรายได้ทางสาขาเกษตรที่เกิดจาก
ความก้าวหน้าทางวิชาการ. รายงานวิจัย, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. (อัดสำเนา)

น้อย ศิริโชติ. 2523. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสาสน์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประคอง วรรณสุด. 2525. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เจริญผล.

มาลัย หุพันธ์. 2527. "ข้อคิดในการพัฒนาข้าราชการ" วารสารรัฐประศาสนศาสตร์.
(ฉบับพิเศษ, 2527) : 425.

รตยาภรณ์ ชูภู. 2536. ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร
ในอำเภอประทิว จังหวัดชุมพร. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษ, ภาควิชาเทคนิคเกษตร,
คณะเทคโนโลยีการเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

ศิริพันธ์ ดำรงผล. 2524. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สมาน แสงมะลิ. 2518. นโยบายการศึกษาผู้ใหญ่. คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา. (ไม่ระบุโรงพิมพ์)

สภาสตรีแห่งชาติ. 2519. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

สุรพล จันทราบัดย์. 2521. หลักและวิธีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ. เอกสารประ
กอบการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน, สำนักส่งเสริม
และฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)

สุรพล ปรัชญกุล. 2521. โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัย
เกษตรกรรมราชบุรี ตามความต้องการของเกษตรกรในอำเภอโพธาราม จังหวัด
ราชบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนการศึกษาเกษตร กรมอาชีวศึกษา. 2522. การปฏิบัติงานโครงการฝึกอบรมอาชีพ
เกษตรกรรมระยะสั้นและเคลื่อนที่ และโครงการกิจกรรมเกษตร โรงเรียน
เกษตรกรรมและวิทยาลัยเกษตรกรรม สืบสนนนโยบายปีเกษตรกร 2522.
เอกสารเผยแพร่ส่วนการศึกษาเกษตร.

เสนาะ ดีเยาว์. 2514. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

เสนอ สิงคมาศ. 2521. เสนอหลักสูตรอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นตามความต้องการ
ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรใน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2518. รายงานการประเมินผล
การฝึกอบรมภาคฤดูร้อน ประจำปี 2514-2518. (อัดสำเนา)

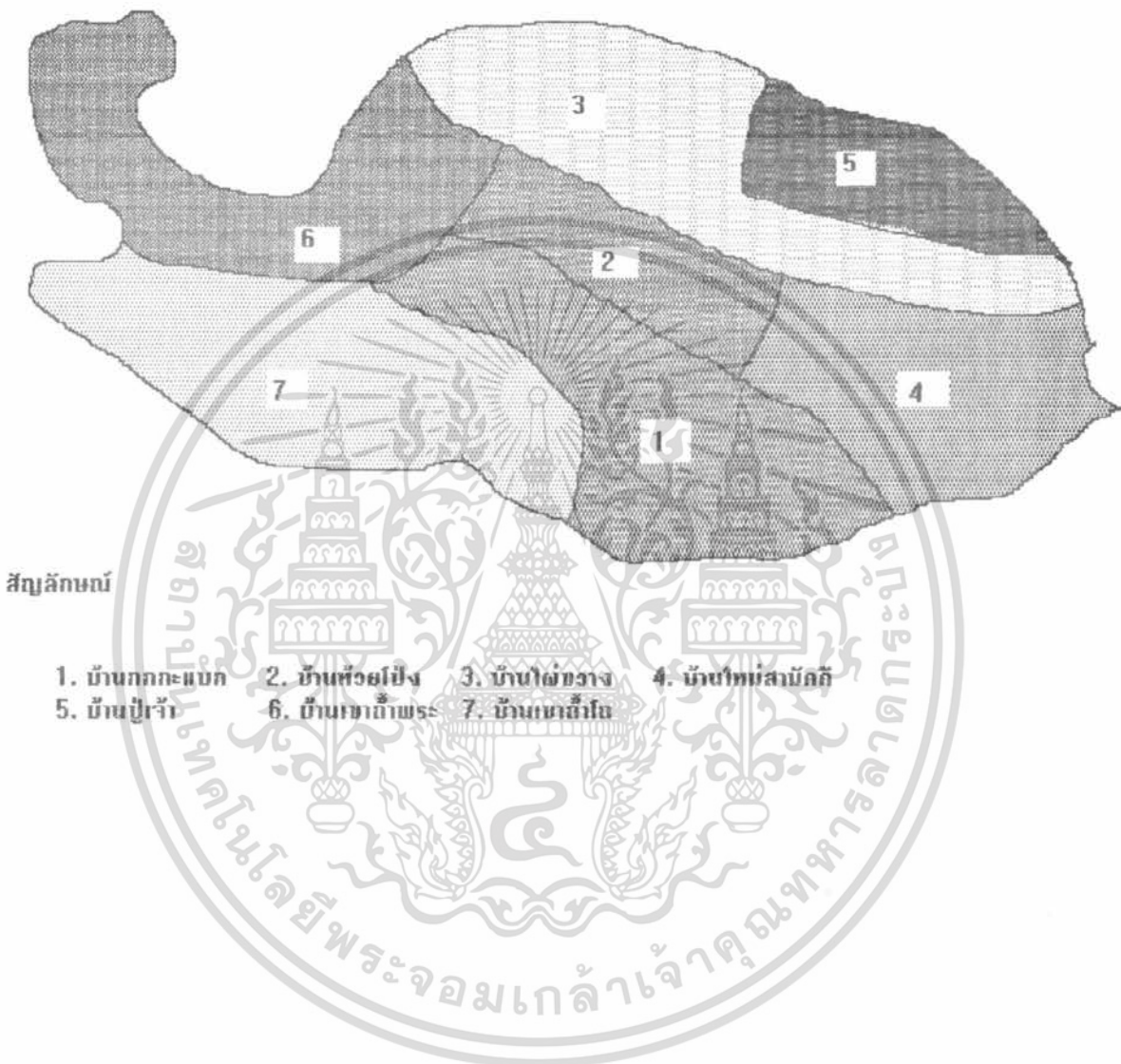
อำนาจ ศิลวัตร. 2522. ความสนใจและความต้องการของประชาชนต่อการฝึกอบรม
วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้ในพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ.
: วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงขอบเขตของหมู่บ้าน ต.ห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลทั่วไปของตำบลห้วยโป่ง

ประวัติความเป็นมา

ตำบลห้วยโป่ง เป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของอำเภอหนองไผ่ โดยแยกออกจากตำบลนาเฉลียง เมื่อปี พ.ศ. 2520 เหตุที่ได้ชื่อว่าตำบลห้วยโป่ง เพราะมีลำคลองและในลำคลองนี้มีดินโป่ง ซึ่งสัตว์ป่ามาลงกินเป็นประจำ ชาวบ้านจึงได้ตั้งชื่อว่าตำบลห้วยโป่ง

ที่ตั้ง อาณาเขต และเส้นทางคมนาคม

1. ที่ตั้ง

ตำบลห้วยโป่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอหนองไผ่ อยู่ห่างจากอำเภอหนองไผ่ ประมาณ 18 กิโลเมตร อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ห่างจากจังหวัดเพชรบูรณ์ประมาณ 39 กิโลเมตร

2. อาณาเขต

ตำบลห้วยโป่งมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ โดยมีอาณาเขตเริ่มต้นจากบริเวณติดต่อเขตบ้านไผ่ขวางหมู่ที่ 3 และบ้านปู่เจ้า หมู่ที่ 5
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลนาเฉลียง โดยมีถนนลูกรังจากบ้านหนองโสน หมู่ที่ 4 ไปบ้านโรงบ่ม หมู่ที่ 15
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลนาเฉลียง โดยมีแนวเขตแบ่งกันที่คลองห้วยน้ำบ่อหมู่ที่ 16
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีภูเขาเป็นแนวกันแบ่งเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางคมนาคม

ทางคมนาคมในตำบลห้วยโป่ง สามารถติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง และมีถนนลาดยางสายสระบุรี-หล่มสัก ติดต่อกับอำเภอหนองไผ่ จำนวน 1 เส้นทาง คือ เริ่มจากจุดที่ตั้งของอำเภอหนองไผ่ ผ่านตำบลนาเฉลียง มาถึงหมู่ที่ 1 และ 7 เป็นหมู่บ้านแรกเป็นระยะทาง 17 กิโลเมตร และหมู่ที่ 2, 4, 3, 5 ตามลำดับ ซึ่งจะมีรถยนต์โดยสารผ่านตลอดเวลา ทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน ส่วนหมู่ที่ 6 แยกออกไปจากถนนสายสระบุรี-หล่มสัก ประมาณ 8 กิโลเมตร อัตราค่าโดยสารประจำทางจากตำบลห้วยโป่งถึงจุดที่ตั้งของอำเภอ คนละ 5 บาท

การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลห้วยโป่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	ชื่อหมู่บ้าน	กกกระแบก
หมู่ที่ 2	ชื่อหมู่บ้าน	ห้วยโป่ง
หมู่ที่ 3	ชื่อหมู่บ้าน	ไผ่ขวาง
หมู่ที่ 4	ชื่อหมู่บ้าน	ใหม่สามัคคี
หมู่ที่ 5	ชื่อหมู่บ้าน	ปู่เจ้า
หมู่ที่ 6	ชื่อหมู่บ้าน	เขากำพระ
หมู่ที่ 7	ชื่อหมู่บ้าน	เขากำโก

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลห้วยโป่ง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พื้นที่ราบ อยู่ในหมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5 มีพื้นที่ประมาณ 70% ของพื้นที่ทั้งหมด
2. พื้นที่ดอน อยู่ในหมู่ที่ 2, 3, 6, 7 มีพื้นที่ประมาณ 30% ของพื้นที่ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร

ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง - โปรดกา / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา
() ไม่ได้เรียนหนังสือ () เรียนจบชั้น _____
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบด้วย) _____ คน
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้เป็นแรงงานทางการเกษตร (รวมผู้ตอบ) _____ คน
6. อาชีพหลัก
() ทานา () ทำไร่ () ทำสวน
() เลี้ยงสัตว์ () อื่น ๆ ระบุ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ท่านได้รับมากที่สุด

จากรายบุคคล

- | | |
|----------------------------|---------------------------------|
| () ศึกษาด้วยตนเอง | () ศึกษาจากเพื่อนบ้าน |
| () ผู้นำท้องถิ่น | () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร |
| () เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน | () เจ้าหน้าที่ ๓กส. |
| () เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน | () อื่น ๆ ระบุ _____ |

จากสื่อมวลชน

- | | |
|-----------------------|-------------------|
| () วิทยู | () โทรทัศน์ |
| () หนังสือพิมพ์ | () เอกสารเผยแพร่ |
| () อื่น ๆ ระบุ _____ | |

จากแหล่งอื่น ๆ (ระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม

ก.ด้านเนื้อหาวิชาการ

ท่านคิดว่า ความรู้ หรือทักษะด้านใดที่จำเป็น หรือมีความสำคัญต่ออาชีพที่ท่านกำลังทำอยู่ โปรดประมาณระดับความต้องการฝึกอบรมในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ข้างล่างนี้ประกอบการพิจารณา

- ระดับ 3 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม มาก เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ตรงกับอาชีพที่ท่านประกอบอยู่ และท่านมีความสนใจมาก
- ระดับ 2 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ปานกลาง เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านมีความสนใจปานกลาง
- ระดับ 1 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม น้อย เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านมีความสนใจอยู่บ้าง

โปรดกาเครื่องหมาย / ในช่วงระดับความต้องการของท่านในแต่ละรายวิชาต่อไปนี้

ประเภทรายวิชา

สาขาพืชศาสตร์	ระดับความต้องการฝึกอบรม		
	(3) มาก	(2) ปานกลาง	(1) น้อย
การทำนาแผนใหม่	_____	_____	_____
ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	_____	_____	_____
การปลูกพืชหมุนเวียน	_____	_____	_____
การปลูกไม้ผล	_____	_____	_____
การปลูกพืชไร่	_____	_____	_____
การปรับปรุงดิน	_____	_____	_____
การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	_____	_____	_____
การปลูกผักสวนครัว	_____	_____	_____
การขยายพันธุ์ไม้ผล	_____	_____	_____
การเพาะเห็ด	_____	_____	_____
การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	_____	_____	_____
อื่น ๆ ระบุ _____	_____	_____	_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านกรรค่า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาสัตวศาสตร์	ระดับความต้องการฝึกอบรม		
	(3) มาก	(2) ปานกลาง	(1) น้อย
การเลี้ยงไก่	_____	_____	_____
การเลี้ยงเป็ด	_____	_____	_____
การเลี้ยงหมู	_____	_____	_____
การเลี้ยงวัว	_____	_____	_____
การเลี้ยงควาย	_____	_____	_____
การเลี้ยงปลา	_____	_____	_____
การป้องกันและรักษาโรคสัตว์	_____	_____	_____
อาหารสัตว์	_____	_____	_____
การผสมเทียม-ปรับปรุงพันธุ์สัตว์	_____	_____	_____
การทำก๊าซชีวภาพ	_____	_____	_____
อื่น ๆ ระบุ _____	_____	_____	_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาช่าง เกษตร	ระดับความต้องการฝึกอบรม		
	(3) มาก	(2) ปานกลาง	(1) น้อย
ช่างไฟฟ้า	_____	_____	_____
ช่างก่อสร้าง	_____	_____	_____
ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก	_____	_____	_____
เครื่องทุ่นแรงในไร่นา	_____	_____	_____
การใช้และดูแลรักษาเครื่องจักรกล- ในไร่นา	_____	_____	_____
ช่างเชื่อมโลหะ	_____	_____	_____
อื่น ๆ ระบุ _____	_____	_____	_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาอื่น ๆ	ระดับความต้องการฝึกอบรม		
	(3)	(2)	(1)
	มาก	ปานกลาง	น้อย
หลักการจัดไร่นา	_____	_____	_____
สหกรณ์การเกษตร	_____	_____	_____
การตลาดผลิตผลเกษตร	_____	_____	_____
หลักการแปรรูปและการถนอม- ผลิตผลเกษตร	_____	_____	_____
การเก็บรักษาผลิตผล	_____	_____	_____
การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้- ทางการเกษตร	_____	_____	_____
อื่น ๆ ระบุ _____	_____	_____	_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ด้านการจัดการฝึกอบรม

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ถ้ามีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเกษตรกรรมในหมู่บ้านของท่าน ท่านจะเข้าร่วมหรือไม่
 () เข้าร่วม () ไม่สามารถเข้าร่วมได้

ระบุสาเหตุ _____

2. หากท่านไม่สามารถเข้าร่วมได้ ท่านคิดว่าจะให้ใครไปร่วมแทนท่าน

() แม่บ้าน () พ่อบ้าน () ลูกสาว
 () ลูกชาย () อื่น ๆ ระบุ _____

3. เดือนที่ท่านคิดว่าสะดวกที่สุดที่จะเข้ารับการฝึกอบรม คือ

() มกราคม () กุมภาพันธ์ () มีนาคม
 () เมษายน () พฤษภาคม () มิถุนายน
 () กรกฎาคม () สิงหาคม () กันยายน
 () ตุลาคม () พฤศจิกายน () ธันวาคม

4. ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด คือ

() 1 วัน () 2 วัน () 3 วัน
 () 4 วัน () 5 วัน () อื่น ๆ ระบุ _____

5. วันที่ท่านคิดว่าสะดวกที่สุดในการเข้ารับการฝึกอบรม คือ

() วันราชการ (จันทร์ - ศุกร์)
 () วันหยุดราชการ (เสาร์ - อาทิตย์)
 () สะดวกทุกวัน (จันทร์ - อาทิตย์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ช่วงระยะเวลาที่ท่านคิดว่าสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ คือ
 ตอนเช้า (09.00 - 12.00 น.) ตอนบ่าย (13.00 - 16.00 น.)
 ตอนเย็น (17.00 - 19.00 น.) ตลอดวัน (09.00 - 16.00 น.)
7. สถานที่ที่ท่านต้องการให้จัดการฝึกอบรมมากที่สุด คือ
 วัด โรงเรียน อื่น ๆ ระบุ _____
8. บริการที่ท่านคิดว่าควรจัดขึ้นในขณะที่ทำการฝึกอบรม คือ
 น้ำดื่ม เอกสารประกอบ อื่น ๆ ระบุ _____
9. ท่านคิดว่าควรมีวัสดุและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม
 มี ไม่มี
10. ในการฝึกอบรมท่านต้องการเห็นหน้าในด้านใดมากที่สุด
 การบรรยาย การปฏิบัติ
 การบรรยายและการปฏิบัติ การสาธิตวิธี
 ศึกษาดูงานนอกสถานที่
 อื่น ๆ ระบุ _____
11. ท่านคิดว่าสมควรมีการทดสอบความรู้ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมหรือไม่
 สมควร ไม่สมควร
12. ท่านเห็นว่าควรมีการมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่
 สมควร ไม่สมควร
13. ภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วท่านต้องการให้วิทยากรเข้าไปช่วยเหลือแนะนำหรือสาธิตเพิ่มเติมที่บ้านหรือในไร่นาของท่านหรือไม่
 ต้องการ ไม่ต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้
 ใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นให้ทำแบบจำลองเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำออกไปใช้

